Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ТРАВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 25, 1983 No. 97. VOL. XC.

Ген. П. Григоренко виступав на конференції в Італії

Ню Йорк, Н. Й. — Відомий нюйоркський консервативний щоденник „Ню Йорк Трібюн" помістив в понеділок, 23-го травня ц.р. довше повідомлення про конференцію в справі „культури і прав людини", що відбулася в Міляні, Італія, перед кількома днями. На Конференції виступав ген. Петро Григоренко, який засудив совєтський режим за „деформацію життя в СССР".

Кореспондент Ґеррі Дж. ван Дорстен пише, що в дводенній конференції виступало 50 промовців, між якими були журналісти, письменники, приятелі і співробітники російського журналу „Континент", що виходить в Західній Німеччині під редакцією і видавництвом Владіміра Максімова.

Конференція була присвячена проф. Андрєю Сахарову, нобелівському лавреатові літератури, визначному совєтському фізикові та активістові в правозахисному русі, який тепер живе на вигнанні в місті Ґорькій.

Хоч в репортажі подано, що в конференції взяли участь також письменники із Східньої Европи, їх імен не подано.

Конференцію фінансували міжнародна і італійська секції Приятелів „Континенту", і Фундація ім. Конрада Аденавера, що є політичною й культурною інституцією західньонімецьких демократів.

Голови Окружних Комітетів УНС Америки і Канади відбудуть конференцію

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Організаційного Відділу інформують, що восьма з черги Конференція голів Окружних Комітетів УНС Америки і Канади відбудеться у суботу, 4-го, і неділю, 5-го червня ц.р., на оселі Союзівка в Керґонксоні, Н.Й. До участи в Конференції запрошені голови 27-ох активних Округ. Перша конференція, ініціятором якої був колишній головний секретар УНС д-р Ярослав Падох, відбулася на тій же оселі 4-го і 5-го листопада 1972 року.

Завданням конференції є не лише піднести повагу й додати атрактивности Окружним Комітетам, а головно їхнім головам, але також спільно, як одна велика родина, застановитися над загальними справами цілости Союзу, а головно звернути увагу на організаційну ділянку.

Доповідачами під час конференції будуть затруднені в Головній Канцелярії екзекутивні урядовці, а саме: д-р Іван Флис, головний предсідник, який буде говорити про „Завдання і обов'язки окружних комітетів"; Володимир Сохан, головний секретар, який буде інформувати про „Новості в життьовому забезпеченні", та Уляна Дячук, головний касир, яка буде говорити на тему: „Які користі дає УНСоюз членству і українській громаді". Степан Гавриш, головний організатор, який буде керівником конференції, заторкне загальні організаційні справи поодиноких округ та цілости Союзу. До участи в конференції також запрошено старшого обласного організатора Василя Оріховського.

Згідно з традицією всі голови будуть коротко звітувати про загальну працю своїх округ, як також подадуть пляни відзначування світлих ювілеїв союзових видань. Початок конференції — субота, 4-го червня, година 1:30 по полудні. Вечором того дня — спільна вечеря для всіх учасників конференції й їхніх родин та гостей з спеціяльною програмою. В неділю, 5-го червня, всі учасники конференції перед продовженням нарад візьмуть участь в Богослужбі, яка буде відслужена в УКЦеркві в Керґонксоні. Закриття конференції відбудеться о годині 12:30 по полудні.

Іван Одежинський вийшов зі шпиталя

Головний радний Українського Народного Союзу, відомий українсько-американський суспільно-громадський та політичний діяч Іван Одежинський після тяжкої серцевої атаки та 5-тижневого побуту у шпиталі повернувся додому.

Він прохав редакцію „Свободи" передати цією дорогою його найщирішу подяку братові Богданові, братовій Марії, дочкам Лярисі, Уляні, Мірі та Андреї, членам його родини у Філядельфії, Ню Йорку, Ню Гейвені та Джерзі Сиґі, Владиці Робертові Москалеві, членам Головного Уряду УНСоюзу, проводові Республіканської партії Філядельфії, Станиці Братства колишніх Вояків I-ої Української Дивізії УНА, головному судді Пенсильванії Джеймсові МекДермотові, колишньому мейорові міста Френкові Різо, близьким та сердечним приятелям, які його особисто відвідали у шпиталі; усім тим, які листовно чи телефонічно передали свої побажання та додали сили перетривати тяжкі дні побуту у шпиталі.

Іван Одежинський заявив, що візьме участь у цьогорічних нарадах Головного Уряду УНСоюзу в червні на Союзівці.

Появилася інформативна брошурка про Україну

Лоренс, Кензас. — Д-р Михайло Палій, бібліотекар університету Кензас і професор бібліотекарства, випустив інформативну брошурку про Україну та українців в англійській мові. Брошурка із знімкою „пам'ятника Тараса Шевченка у Вашінґтоні подає короткі інформації з історії України.

На обкладинці її поміщена мапа України роботи Луїса А. Армстронґа і рисунок тризуба.

Брошурка може бути добрим інформативним матеріялом для не-українців і зацікавлені можуть її замовляти в більшій кількості за зворотом коштів друкування і пересилки у д-ра Михайла Палія, 1009 Sunset Dr., Lawrence, Kansas 66044.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Єгипту Камаль Гассан Алі заявив у неділю, 22-го травня, що Єгипет вирішив побудувати важливу військову базу Рас Банас поблизу кордону з Суданом своїми власними силами без допомоги ЗСА. Єгипет прийняв таке рішення з огляду на технічні і процедурні різниці між єгипетською і американською делеґаціями на переговорах про будівництво бази. Міністер одночасно сказав, що співпраця з американцями буде продовжуватися, а пропозиція Єгипту американцям користувтися базою залишається в силі.

ПОДЯКА МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

(З приводу жалобних відзначень пам'яті жертв Великого голоду в Україні 1932-1933 років, які успішно відбулися при великому здвизі народу, в Осередку Української Православної Церкви, у Провідну неділю, 15-го травня ц.р., Митрополит Мстислав, Глава УАПЦ в ЗСА і діяспорі як Господар Осередку висловлює свою щиру подяку).

Почуваюся до почесного і милого обов'язку зложити сердечну подяку насамперед ВПреосвященнішому Митрополитові Української Католицької Церкви в ЗСА Владиці Стефанові, ВПреосвящ. Архиєпископові Нюйоркському Маркові, Преосвященному Єпископові Білоруської Автокефальної Православної Церкви Владиці Ізяславові, Генеральному Секретареві Українського Євангельсько-Протестантського Об'єднання в ЗСА пасторові В. Боровському та Всечесному Духовенству усіх українських християнських віровизнань, Єпископам за очолення, а Духовенству за участь у неділю, 15-го травня 1983 р., в заупокійних моліннях за душі мільйонів жертв Великого Голоду.

Окрему подяку — щиру і братню у Христі — складаю побожним нашим людям, які без огляду на свою церковну приналежність громадно з'їхались і злетілись в неділю, 15 травня 1983 року, до Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку, яка оточена вже тисячами могилок наших спочилих у Бозі братів і сестер, щоб у молитовному єднанні вшанувати мільйони мучеників і страдників Великого Голоду.

Така сама щира подяка належиться членам Братства Ап. Андрія і Сестрицтва Пресвятої Покрови при Церкві-Пам'ятнику, що віддали багато труду, щоб приоздобити Церкву-Пам'ятник та її довкілля, оточити прочан гостинністю та допильнувати порядок на всьому терені нашого Осередку.

Окрема сердечна подяка належиться членам хору Церкви-Пам'ятника та його дириґентові інж. Т. Павловському за оздоблення їхнім співом Св. Літургії й Всенародної Панахиди. Таку саму подяку складаю членам хору „Думка" й їхньому дириґентові С. Комірному та окремим виконавцям: Марті Кокольській, Олі Кіриченко і Олені Зам'ятій, артистові Нюйоркської Метрополітальної Опери А. Добрянському і скрипалеві проф. Р. Венке за збагачення Жалобної Академії високомистецьким змістом і таким же виконанням її програми.

Годі не згадати і не висловити найщирішої подяки нашій пресі, яка охоче віддала свої сторінки, щоб інформувати український загал у ЗСА та в інших країнах вільного світу про вельмисумну річницю 50-ліття Великого Голоду, кличучи водночас українських людей до громадної участи в заупокійних моліннях за душі жертв Великого Голоду.

Найбільшу послугу для поважного і успішного відбуття жалобних урочистостей спричинив щоденник „Свобода" (УНСоюзу), за що складаю зокрема теплу подяку редакції і співробітникам „Свободи" і „Українського Тижневика". Таку ж подяку пересилаю редакції і співробітникам тижневиків „Народна Воля" (УБСоюз), „Українські Вісті" (Дітройт) та „Українське Слово" в Парижі, Франція.

Окрему подяку складаю голові Екзекутиви Крайового Громадського Комітету в ЗСА для вшанування жертв Великого Голоду 1932-1933 д-р П. Стерчові за виголошення ним Слова Громадського Комітету на панахиді та д-р Анатолю Лисому, членові Ради Митрополії УПЦеркви в ЗСА, за його доповідь на Жалобній Академії в Домі Української Культури в неділю по-полудні.

Нарешті — щире українське „СПАСИ БІГ!" усім моїм Братам і Сестрам, які злетілись і з'їхались з найдальших околиць Америки і Канади, щоб „єдиними устами і єдиним серцем помолитись за душі мільйонів мучеників і страдників українських.

† **Мстислав, Митрополит.**

ПОЯВИЛАСЯ СЕКРЕТНА ПОСТАНОВА В СПРАВІ РУСИФІКАЦІЇ

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова служба ЗП УГВР). — На Захід продісталася секретна постанова Бюра ЦК КП Естонії п.н. „Заходи для виконання постанови ЦК КПСС 'Про дальше удосконалення навчання і викладання російської мови'", яка є першоджерельним, офіційно-документаційним свідченням практикованої русифікаційної політики Москви. Цю постанову, підписану самим першим секретарем ЦК КП Естонії К. Вайно, схвалило Бюро ЦК 19-го грудня 1978 року і розіслало її з означенням „секретно", під реєстром Б-105/1 22-го грудня того ж року. Подібні постанови були винесені також бюрами інших ЦК компартій неросійських республік, включно з ЦК КП України.

Постанова ЦК КП Естонії має шість параграфів, у яких говориться про завдання, які „випливають із постанови ЦК КПСС 'В справі дальшого удосконалення вивчення і викладання російської мови в союзних республіках' та про заходи для його здійснення. Бюро ЦК КП Естонії зокрема зобов'язує всі республіканські органи і організації, починаючи від інституцій народної освіти і Академії наук, партійних і професійних установ, до промислових підприємств і колгоспів та радгоспів включно, „всесторонньо проаналізувати і розглянути, як маються справи з вивченням і викладанням російської мови, а також з розвитком двомовности (та) розпрацювати і здійснити засобами докорінного поліпшення тієї всієї роботи, скерованої на забезпечення сучасних мовних потреб, комуністичного виховання трудящих і підростаючого покоління."

У цьому пляні міністерство освіти і міністерство вищої і середньої спеціяльної освіти та партійні і адміністративні місцеві органи мають постійно і кожночасно допомагати школам і іншим учбовим закладам та учителям і викладачам російської мови „у підвищенні ідейно-політичних і теоретичних знань, у створенні всіх необхідних матеріяль-

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА А. ОЛЕНСЬКОЇ-ПЕТРИШИН

Клівленд, Огайо. — Від 27-го травня до 19-го червня ц.р., тут у Ґарден центрі, при 11030 Іст булевард, відбуватиметься виставка великих олій рослинної тематики мисткині Аркадії Оленської-Петришин. Виставка, відкриття якої буде у п'ятницю, 27-го травня, від год. 5-ої до 7-ої вечора, влаштовується заходами Об'єднання для підтримки красного мистецтва.

180,000 ОСІБ ДОМАГАЛИСЯ ПРАВ ДЛЯ ЖИДІВ В СССР

Ню Йорк, Н. Й. — Згідно з оцінкою поліції понад 180,000 осіб взяли участь у великій демонстрації тут біля головної квартири Об'єднаних Націй в обороні жидів в Совєтському Союзі. Політичні діячі — сенатори, конгресмени, члени стейтової леґіслятури і посадник міста Едвард Кач домагалися від уряду СССР, щоб він змінив своє відношення до жидів і дав право на виїзд тим, які хочуть покинути комуністичні держави і поселитись в Ізраїлі, чи в якійсь західній державі.

Промовці домагалися також звільнення в'язнів сумління, зокрема Анатолія Щаранського. Авіталь Щаранська, дружина жидівського активіста, засудженого в СССР на 13 років в'язниці за нібито „шпигунство в користь ЗСА", була присутня на демонстрації. Перед виступом вона у сльозах розказала учасникам про долю свого хворого мужа і просила підтримати її заходи, щоб добитися його звільнення із совєтської в'язниці. Серед запрошених політиків в демонстрації взяли участь: сенатори Деніел П. Мойниген, Алфонс Д'Анато, стейтовий прокуратор Роберт Ейбрамс та інші. Головним промовцем на Гамершилд пляза була амбасадор до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, яка заявила, що право на еміґрацію є міжнародним правом і людям, які хочуть переселитись до іншої країни ніхто не має права перешкоджати. Совєтський Союз, — заявила Дж. Киркпатрик, — не тільки обмежує це право, але переслідує тих осіб, які хочуть з нього скористати.

Посадник Е. Кач говорив про страх, який панує в тоталітарній державі СССР. Він особисто відчував цей страх, коли в 1971 році відвідував цю країну. Посадник пригадав також дружбу Совєтського Союзу з гітлерівською Німеччиною в 1939-40 роках в надії поділити вільні країни світу між собою. На думку Е. Кача це ще більше заохотило Гітлера до світової війни і започаткування масового винищування жидів.

Д-р Сімур Лехман, голова Конференції в обороні жидів в СССР, підкреслив, що тільки 2,688 жидів отримали право на виїзд в 1982 році у порівнянні з 50 тисячами, які прибули на Захід в 1979 році. У перших трьох місяцях 1983 року у вільний світ прибуло тільки 484 жиди.

Демонстрація, на думку політичних спостерігачів і кореспондентів робила велике враження. Вислано також численні телеграми і меморандум до президента Роналда Реґена та урядів західніх держав з проханням про підтримку.

Твердять, що Сирія приступить до переговорів

Париж, Франція. — Міністер закордонних справ Ливану Еліє Салем заявив у неділю, 22-го травня, в Парижі, що Сирія правдоподібно незабаром приступить до переговорів про виведення своїх військ з Ливану, не зважаючи на початкове відхилення ізраїльсько-ливанської угоди.

„Ми повністю переконані, що ми не будемо мати великих проблем з Сирією. Як хмари розійдуться, ми і сирійці домовимося, правдоподібно через декілька тижнів і вирішемо цю проблему разом", — заявив Салем на пресовій конференціїл в паризькому готелі. Ливанський міністер виступав після короткої подорожі до Італії, Західньої Німеччини і Франції з метою отримати підтримку опрацьованої ЗСА угоди.

Сирія заявила, що угода підриває суверенітет Ливану тим, що дозволяє об'єднаним ливансько-ізраїльським патрулям діяти в південному Ливані, що є „нагородою" Ізраїлеві за його минулорічний напад на Ливан.

Ізраїль зі свого боку заявив, що він не виведе своїх військ з Ливану згідно з умовами до того часу, поки Сирія і Палестинська Визвольна Організація не виведуть своїх військ також.

Салем допускає, що відмова Сирії прийняти плян виведення військ, підписаний Ізраїлем і Ливаном у вівторок минулого тижня — це пропаґандивний крок, спрямований на те, щоб зробити враження, що вона захисниця арабської справи, арабського націоналізму.

Міністер закордонних справ Ливану заявив, що його країна готова випрацювати з президентом Сирії Гафезом ель-Ассадом угоду, яка гарантувала б безпеку Сирії, а також її довготривалі інтереси в тому районі.

Потім Салем сказав, що Ливан ніколи не надіявся, що Сирія схвалить, який би там не було договір з Ізраїлем, але додав: „Я не вірю в це, щоб постава Сирії була остаточною. Ми віримо, що Ассад обговорить угоду детально з ливанцями.

У світі

ЗІ СТОЛИЦІ ЛИВАНУ повідомили, що в неділю, 22-го травня, у збройних сутичках між мусулманськими друзами і християнською міліцією було вбито щонайменше 23 особи, а понад 100 осіб викрадено. Цей район, який вже від довшого часу відзначається боротьбою цих двох фракцій ливанського суспільства, є під контролею ізраїльсьої армії.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ, в околиці Франкфурту, під час летунського показу розбився реактивний літак канадського летунства. Літак типу Старфайтер Ф-104 упав на автостраду, вбиваючи п'ятьох і поранивши кількох інших осіб на землі. Летун врятувався, приземлившись щасливо на парашуті.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран скликав в Елізейському палаці цього тижня більшість опозиційних лідерів для консультацій, з метою показати французьку єдність перед початком економічної конференції у Вілліямсбурґу, Вірджінія, яка розпочнеться в суботу, 28-го травня. Розмови в Елізейському палаці відуватимуться в той час, як престиж Міттерана впав до найнижчого рівня за всю історію президентів післявоєнної Франції, тобто П'ятої республіки.

ВИЗНАЧНА КАР'ЄРА в минулому колишнього прем'єр-міністра Фінляндіїл 60-літнього Агті Карялайнена закінчилася після повідомлення президента про зняття його з посади управителя банку Фінляндії і співголови Фінсько-совєтської економічної комісії. Звільнення Карялайнена з його посад слідувало після кількамісячного натякування в пресі, що Карялайнен „має особисті проблеми алькоголізму". Інші газети, які виступають в обороні Карялайнена, заявляють, що він став жертвою передвиборчої боротьби президентських виборів. Найсильнішим претендентом на президента саме був Карялайнен.

ВІРЯТЬ В ПЕРЕМОГУ ПАРТИЗАНІВ

Вашінґтон. — Директор Центральної Розвідчої Аґенції Вілліям Кейсі і заступник державного секретаря міжамериканських справ Томас Ендерс передбачають, що повстанці проти сандіністського режиму в Нікараґуа мають добрі вигляди скинути сандіністський уряд до кінця цього року.

Джерела Адміністрації Роналда Реґена і Конгресу говорять, що Кейсі і Ендерс представили свої висновки під час таємного свідчення перед комісією Конгресу минулого тижня. Вони також познайомили комісію з плянами повстанців, які мають намір посилити свої воєнні операції цього літа і закінчити громадянську війну в кінці року наступом на столицю Манаґуа з усіх боків.

Але вже наступного дня Кейсі в публічній заяві, заперечив твердження конгресменів, на які відкликувалась преса.

Речник Сі-Ай-Ей Дейл Пітерсон сказав, що Аґенція не даватиме більше жадних пояснень, а Ендерс також не відповідав на телефонні дзвінки до його дому.

Хоч члени Конгресу висловили сумніви відносно оптимістичних сподівань Адміністрації, вони сказали, що офіційні особи розвідки і департаменту оборони вважають сподівання на перемогу зовсім імовірними.

„Нам сказали, що кількість повстанців доходить до 7,000, і що їх число збільшується", — заявив член сенатської Комісії в справах розвідки. „Згідно зі сценарієм, який нам представили, повстанці користуються все більшою і більшою популярністю і підтримкою народу, що доведе до масового дизертирства з нікараґуанської армії, а в кінцевому результаті переможний наступ повстанських сил на столицю Манаґуа приведе до скинення уряду. Вони вірять, що такий плян удасться".

Одна офіційна особа крайової безпеки, знайома з подіями в Нікараґуа, пояснила, що одні відділи повстанських сил наступають з півночі, від кордонів з Гондурасом, де діє найбільша група повстанців. Другий фронт на схід від Манаґуа відкриють повстанці, які початково складалися виключно з індіянів Міскіто, які покинули свої доми під час попередніх партизанських дій вздовж атлантичного побережжя за останні кілька років.

Південний фронт відкриють повстанські війська під командуванням лідера революції, яка скинула генерала Анастасіо Сомосу в 1979 році, Едена Пастори Гомеза, відомого під іменем командир Зеро, який покинув сандіністський уряд Нікараґуа минулого року і втік до Коста Ріки. Він недавно заявив, що він очолив воєнні дії проти сандіністського уряду Нікараґуа в середині країни.

В Америці

СЕНАТОР БЕРРІ Ґолдвотер, голова сенатської комісії для справ розвідки, заявив публічно, що президент Роналд Реґен повине зобов'язатися до висилки американських військових частин до Ель Сальвадору чи іншої центрально американської країни, яка буде загрожена комунізмом, чи наражена на совєтську аґресію і вплив марксизму, експортований до Центральної Америки з Москви через Кубу. Б. Ґолдвотер звернув увагу кореспондентам, що ситуація в Ель Сальвадорі і Нікараґуа змінилась в користь марксистів від тоді, як Р. Реґен заявив в Конґресі, що ЗСА ніколи не вишлють свого війська до Центральної Америки. Цю заяву Президента використали в першу черґу Москва і Куба, посилюючи висилку зброї і дорадників до згаданих двох країн.

ПОЛІЦІЯ У ВЕСТ Гартфорді Конн., заарештувала трьох демонстрантів, які вживали сили проти членів екстремістської групи Ку-клакс-клену, яка за дозволом поліції, демонструвала проти злочинности й інших кримінальних актів доконуваних неґритянами і пуерторіканцями.

ГУБЕРНАТОР ТЕКСАСУ Марк Вайт проголосив виїмковий стан у Делласі, місті до якого кількома наворотами поверталися торнедо і зливні бурі, в яких згинуло 12 осіб, а кілька сотень були поранені. Кількасот тисяч осіб опинилися без даху над головою, а в додатку їхні дільниці залила вода і вони були змушені шукати пристановища в інших місцевостях. Понад 7,000 мешканціlв, які живуть поблизу ріки Сан Джасінто мусіли покинути свої житла, бо існує небезпека заливу великих просторів розташованих над рікою. Загроза виливів існує також в інших стейтах з огляду на дощові бурі, які все ще тривають. Тільки в самому Деллесі торнада знищили понад 2,000 будівель і електричну та телефончну сітку.

ІСТОРИЧНА МІСЦЕВІСТЬ Вілліямсбурґ у Вірджінії інтенсивно приготовляється до прийняття закордонних гостей, представників конференції індустріяльних держав, яка розпічнеться там вже 28-го травня ц.р. Господарем конференції буде сам президент Роналд Реґен. Очевидно, мешканці міста, віддаленого приблизно 150 миль від Вашінґтону, не привикли до незвичайного руху і приготувань. В місті появились чужі люди, переважно службовці секретних служб з різних країн, щоб роздивитись не тільки до самих приміщень у яких відбуватимуться наради, але й до самої місцевості. Не обійдеться без демонстрацій, особливо готуються до них так звані „мирові комітети", які вже отримали дозвіл поліції на демонстрації в місті проти розміщення американських нуклеарних ракет в країнах Европи. Речники міста заявили, що проблемою міста буде також розміщення великої кількости кореспондентів і фоторепортерів, які у числі 6,000 осіб вже зголосились до участи. Багато кореспондентів прибудуть також із закордону. В конференції особисто братимуть участь крім Президента ЗСА, прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер, прем'єр-міністер Канади П'єр Трудо, президент Франції Франсуа Міттеран, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль, прем'єр-міністер Японії Ясуґіро Накасоне, прем'єр-міністер Італії Амінторе Фанфані і президент Европейського Економічного Ринку Ґастон Торн.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ висловила бажання, щоб новий президент профспілки тімстерів Джекі Прессер прибув до Вашінґтону і особисто висловився про перекупство і вплив на профспілку осіб, пов'язаних з мафією. Голова сенатської Комісії праці Оррін Геч, республіканець з Юти, запросив Прессера з виступом перед його комісією. Переслухання Прессера повинно відбутися 7-го червня.

КОЛИШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ секретар Александер Гейґ критикував Адміністрацію президента Роналда Реґена за брак „одного голосу" і „об'єднання дій" у справах закордонної політики і дипломатії взагалі. „Ми знаходимося тепер в середині кризи близькосхідньої проблеми, — заявив А. Гейґ, — і наша нерішучість та різноторовість у дипломатичних заходах дуже шкодять ЗСА".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Підготова до підводної ядерної війни

Відомо, що совєтська військова шпигунська мережа в останніх роках розвинулася до великих розмірів, що й почало алярмувати різні країни світу, а деякі з яких ставилися до СССР якщо не „симпатично", то бодай невтрально.

В останніх кількох тижнях сотки совєтських „дипломатів" викинено з таких країн як Франція, Західня Німеччина, Австралія, Швеція, Норвегія і Данія.

Шведський прем'єр-міністер Ольоф Пальме недавно заявив, що в 1982 році совєтські підводні човни 60-тикратно порушили невтральні води Швеції; це саме можна сказати також про дві інші скандинавські держави — Норвегію і Данію. Французькі власті теж повідомили про совєтські підводні човни та „рибацькі кораблі" біля французьких пристаней Бресту і Тульону. Надійшли рівнож вістки про подібні рухи совєтських шпигунських підводних човнів біля Греції і далі на захід, біля Сицилії, Еспанії і Португалії.

Останні совєтські морські провокації проти Норвегії, Швеції і Данії мали ясний характер військових операцій під час воєнних дій, що дало підставу мілітарним фахівцям НАТО догадуватися, що совєтська підводна фльота проводить маневри з участю совєтських атомових підводних човнів.

У тому контексті треба також взяти до уваги недавнє повідомлення адмірала Джеймс Д. Ваткінса, шефа морських операцій, який на пресовій конфереції у Вашінґтоні сказав, що американський уряд починає бойовий вишкіл на підводних човнах саме щоб поборювати совєтські підводні човни з атомовими ракетами. Він також заявив, що америка почне скоро продукувати „нові моделі штурмових підводних човнів", які на випадок війни, шукатимуть совєтських підводних човнів.

Адмірал Ваткінс сказав, що, коли б прийшло до війни з СССР совєтські підводні човни творитимуть основну резервову силу совєтських збройних сил. А на те, щоб ці сили втримати в бойовому поготівлі, совєтські підводні човни ховатимуться під грубим льодом на Північному бігуні У властиву „годину" їм прорубають „отвори" для вистрілів атомових ракет у заплановані ворожі об'єкти. Адмірал Ваткінс теж натякнув, але цього не підтвердив, що совєтські підводні човни мали знайти вільний коридор під льодом на Північному бігуні і могли б звідтіля обстрілювати північну територію Канади. Американська фльота вправді має спеціяльні апарати для слідкування за підводними човнами, але тільки на Атлантійському і Тихому океанах.

Американські військові фахівці твердять, що ці тайні рейди совєтських підводних човнів мають на меті віднайти оборонні заходи НАТО, щоб їх заздалегідь вивчити і евентуально в часі війни знищити.

Немає жадного сумніву, що совєти на Заході шукають наймодерніщих електронічних інструментів, щоб тим робом знайти способи як їх унешкідливлювати.

Тому що Америка та її союзники не експортують електронічних влаштувань до СССР і його сателітів, єдиним джерелом щоб їх здобути — це їх вкрасти, або закупити у професійних шпигунів чи зрадників. Совєтський Союз може осягнути все це, що йому потрібно тільки тоді, коли Америка і НАТО не попровадять гострої антишпигунської операції, включно зі знищенням совєтських підводних човнів, якщо вони роблять рейди на територіяльних водах західніх країн.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Михайло Кучер

АТОМОВА ЗБРОЯ І НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В СССР

Жовтнева революція урочисто обіцяла вирішити — фактично — ліквідувати національне питання колишньої царської імперії. Капіталізм — це минуле — він ділив нації і викликав ворогування. Соціялізм натомість „творить нові вищі форми людського співжиття". „Розвиток совєтського народу — підстава створення в будуччині нової спільноти людей, яка охопить усі народи світу, що стануть на шлях соціялізму та комунізму". („Питання історії", ч. 10, 1972, російською мовою).

А голова Ради національностей СССР з приводу святкування 40-ліття сталінської конституції, нагадав, що ідея створення величезних імперій — не нова. Вона починається від Олександра Македонського, жив нею і Гітлер. Але „тільки з виникненням соціялістичної держави ця ідея має підстави здійснитися". („Літературна Газета", ч. 48, 1976).

Одначе ідея та наміри — одно, а реалізація щось зовсім іншого. З пляном створення „ідеальної імперії" відразу виникли національні конфлікти в СССР. Поневолені червоною Москвою народи СССР, зокрема України, на створення „ідеальної імперії" відповіли „розгорнутою національною визвольною боротьбою". (Український вісник, випуск VII-VIII, 1974, Париж-Балтимор-Торонто). У Вірменії 1968 року була створена підпільна національна партія з метою покликати до життя незалежну державу. (Справа Айрікена, Ню Йорк, 1977).

Дня 14-го травня 1972 року молодий робітник-литовець Ромас Каланта спалює себе в центрі Каунаса: „Помираю за свободу Литви". Україна, Грузія, і прибалтійські країни борються проти русифікації в освіті.

Москва покликається на минуле, але Рим не примушував завойовані народи вивчати латинську мову. Якщо процес вивчення латинської мови і був, то він проходив добровільно. Мова метрополії має свої закони. Таку мову вивчають насамперед ті, хто має намір робити кар'єру в нових умовах. У совєтських умовах російська мова — це важливий інструмент ідеології.

Москва, причаївшись за плотом із атомових бомб, боїться, що одного дня їх господарем може стати хоч би Україна. Абсурд? Не зовсім так. Демографічні процеси щороку більш дошкульно б'ють Москву. Російський журнал „Вече" (Наше Віче) вже 1972 року попереджував, що „русская нація" може зникнути. „Росія" опинилась у сліпій вулиці морального і культурного занепаду. Інстинкт самозаховання у росіян зникає. Той інстинкт треба відродити у формі націоналізму. Отже — заклик до охорони „русской нації", сьогодні пануючої у найбільшій імперії XX віку.

Червона імперія бореться із національними рухами репресіями, арештами, таборами і психічними лікарнями. Особливо жорстоко Москва переслідує національні рухи в Україні, Литві та Вірменії. ТАСС 1979 року повідомив про розстріл вірменських націоналістів — Степана Затікяна, Акопа Степаняна і Завен а Багдасаряна. Їх обвинувачено в атентаті на московське метро. Алібі було доведено, але обвинувачених розстріляно.

Заборолом проти націоналізму поневолених народів партія поставила „совєтський націоналізм" — продовження старої ідеї „націонал-большевизму". Пропаґується ідея особливої місії Росії. З бігом часу совєтський націоналізм обертається в істерику російського шовінізму. Як нормальна реакція у відповідь на совєтський патріотизм з'являється націоналізм, т. зв. „місцевий" патріотизм.

Партія використовує „рускій" націоналізм для поширення совєтської ідеології. Священик Дмитро Дудко „каявся" як совєський патріот — він послухав пропаганди, яка стреміла знищити устрій. Його „каяття" мало такі етапи: він наробив шкоди країні, потім народові і, врешті, Церкві.

Якщо в комуністичних партіях союзних республік проявляються націоналізми — партія їх суворо карає. 1972 року усунено від влади і кинено в забуття Петра Шелеста, першого секретаря ЦК України. Для Політбюра він виявився занадто самостійним. Як правило в національних республіках перший секретар — місцевий, другий — росіянин. Командуючий військовими округами завжди росіянин; так само з КҐБ. Вони ґаранти вірности Москві. Зрештою „номенклятура" національних республік завжди вірна Москві. Там центр її влади і впливу... Одначе в Москві при кінці 70-их років деякі ключові становища були в руках українців. Росіяни в національних республіках приносять туди совєтську культуру, а не російську. Та й українці в Політбюрі покищо провадять не українську, а совєтську політику. Всі не-росіяни, в тому й українці, увійшовши в ЦК затрачують свою національність і стають частиною влади партії.

Самою більшою несподіванкою перепису населення 1956 року було свідоцтво про зменшення серед росіян і одночасно демографічний вибух в середньоазійських республіках. Тому при кінці XX століття національне

(Продовження на стор. 3)

,,Жайворонок"

(Згадка про недавнопомерлу у Львові Стефу Стадниківну, широковідому акторку української сцени)

Хто з моїх ровесників, молодих і старших за мене чоловіків, а то й дідусів не захоплювався нею, непересічно вродливою, милою Стефою Стадниківною? Та не тільки чоловіки, але й жінки ентузіястично оплескували її креації, її неповторні сценічні образи — чи розтанцьовану Стазі в „Княжній Чардаша", чи чарівну Доллі в одноіменній опері, чи наївну Настусю в „Хмарі", чи жартівливу Оленку в „На перші гулі", чи бундючну Каштелянівну в „Зачарованому колі. Та все ж Стефа найбільше всіх припала до серця, як Маргіт у „Жайворонку" Легара.

Вступила до театру свого батька Йосифа Стадника в кінці червня (чи не 28-го) 1926 року чотирнадцятирічним дівчатком. Оповідає колега Степан Крижанівський, який у цей сам час разом зі Стефою ставив перші кроки на сцені — „була ще наполовино дитиною, в коротенькій спідничці, обкиданій дрібненькими квітками".

Її першою ролею була Стазі в опереті „Княжна Чардаша". Дебют відбувся у Старому Самборі, до якого приїхала, вступивши до театру. Старший (з дітей найстарший) брат її, Ярема, був її постійним партнером від самого початку. Це була прямо феноменальна пара не лиш оперети в українському театрі, ця пара була на міру столичних музичних театрів Европи, а може навіть і поза нею. Стефа стилем гри дещо нагадувала американську фільмову зірку Дарбін.

Доказом того, що Стефа Стадниківна виросла високо понад пересічність, дістає анґажамент до міського польського театру у Львові. Її заанґажовано саму, без Яреми, а це тому, що в той час усі головні ролі у львівській опері виконував Татшаньскі, в опінії польської публіки незаступимий, дарма що Ярема Стадник був кільканадцять літ молодший і мав кращий голос, не згадуючи вже балетної сторінки. „Жайворонка", до якого Стефу спеціяльно заанґажовано, ставив режисер Куліґовскі, (колишній прем'єр оперети) був зі Стефи дуже задоволений; між іншим за большевиків не раз приємно згадував цей спектакль, зустрічаючись із нашими акторами. „Жайворонок" із Стефою Стадниківною побив рекорд щодо кількости вистав, нічого бо дивного, на цю оперету із-за Стефи ходила й українська публіка.

За НЕП-у Стефа Стадниківна побувала в Україні, виступаючи в Муз-Комедії, де мала не менший успіх, як у Галичині. Був там і Ярема.

У 1934 і 1935 роках Стадниківна була в турне по Галичині з власним театральним ансамблем. У її театрі гостинно виступали батьки — Йосип і Софія, її брат, Михайло (за професією інженер, згодом викладач у львівській Політехніці) був членом оркестри в її театрі. З акторів, які живуть у ЗСА в той час були в неї: Степан Крижанівський, Володимир Шашаровський, Омелян Урбанський. У репертуарі цього театру були монтажі слова, пісні і танку.

Як людина Стефа Стадниківна ставилася до всіх включно до машиністів сцени, приязно, дружньо, не була гордою ні зарозумілою, як чомусь то не раз буває з начальством. Усі її любили і вона любила всіх, а щодо публіки, то навряд чи трапилася б хоч одна особа, щоб її не любила. Хто її не знав ближче, міг винести враження, мовляв, вона штучно приємна й облесна — ні, вона не вдавала, була справді приємною і милою особою, а надусе крім згаданих прикмет помітна була в неї товариська оглада й висока особиста культура. Також не раз можна було дивуватись звідки у неї ота начитаність і не абияка ерудиція; це мабуть генетичний вплив, а крім цього в неї була незвичайно добра пам'ять, вона вмлівіч, можна сказати, вивчала ролю „на зубок". Коли була в польському театрі, то одного дня могла грати Маргіт по-польськи, а другого дня цю саму ролю в театрі свого батька (якщо він грав недалеко Львова) безпомилково по-українськи.

Чому Стадниківна мала такий успіх у публіки? Перш за все була дуже доброю акторкою, мала в собі багато жіночости, шарму, виразні, великі темні очі, будову тіла із зразковими пропорціями, приємний усміх, милозвучний тембр голосу, взагалі була дуже мила, добра балетниця й уміла зі смаком одягатися, як на сцені, так і в житті.

Крім усього цього в неї ще був характер. У Солотвині, оповідає Крижанівський, коли тамтешні поляки довідалися, що до цього міста приїжджає Стефа Стадниківна, ця сама, яку вони із захоплення оплескували у Львові, були певні, що ради їхньої масової присутности на залі, на спеціяльний виклик „міли убоствяни сковронек" (милий, обожнюваний жайворонок заспіває принаймні одну пісеньку по-польськи, та вона цього не зробила, що очевидно не лиш відбилося „на касі" в Солотвині, але й у сусідніх містечках.

Хай оця коротенька згадка про найкращу субретку на українській сцені, буде китицею квітів на її свіжу могилу від усіх театральних товаришів, які працювали з нею і від тих, що її тільки знали.

Ярослав Климовський

Роман С. Голіят

ПРОФ. ГЕЛЕН КАРЕР Д'АНКОС ПРО СССР

„Confiscated Power. How Soviet Russia Really Works", Hélène Carrère d'Encausse, Harper and Row Publishers, New York, Cambridge, Philadelphia, San Francisco, London, Mexico City, São Paulo, Sydney, 1982, 401 pages, price $ 19.95

II.

Кажеться, що після Хрущова, партія повернулась до колективного правління. Коли приглянемося, як партія ґльорифікувала Брежнєва й обдаровувала його орденами, так, як колись Сталіна, то побачимо, що цей народ любить мати в проводі людину, якій треба „поклонятися". Брежнєву видали його трилогію, у якій між рядками є згадка, що „хлібороб без землі, є таким, як дерево без коріння". Його трилогія вийшла 10-мільйоновим накладом і за цей твір його обдарували літературною ленінською нагородою і авторським гонораром у сумі 500,000 рублів. Там читаємо, що в 1980 році пересічна річна плата виносила менше 2,000 рублів. (стор. 102.) крім орденів, Верховний Совєт іменував Брежнєва маршалом СССР. Авторка підкреслює, що Брежнєв мав більше орденів і різних відзначень, як сам Сталін.

Немає сумніву, що в кожному суспільстві, родина є ядром ґльобальної спільноти, яка є продовженням її системи вартостей і авторитету. Але в російській традиції, інституція родини, не дивлячись на зміни, що їх вона зазнала на протязі XIX сторіччя, залишилася дуже сильною, замаркована багато більше релігійною традицією, ніж державним впливом. Авторка згадує, як комуністична система старається перевиховувати дітей в антирелігійному дусі, починаючи від садочка. Не зважаючи на 60-ти річну атеїстичну комуністичну кампанію і систематичне нищення релігійного життя, їм не вдалося знищити в СССР релігії. Після Другої світової війни, релігія ще більше розвинулася, не тільки православна, але ряд підпільних сект, як: пентакости, адвентисти, баптисти, ба навіть курсують підпільні листи, в яких закликається переписувати по 10 разів молитви і пересилати іншим особам. Католики, протестанти, жиди, мохаммедани й буддисти, мають зв'язок із своїми центрами поза межамж СССР.

Хомейні своїми передачами з Ґерґану в Ірані заохочує іслямців у Казакстані й Туркменії стояти при своїй мохаммеданській вірі. Тут читаємо, що в 1979 році, до інвазії на Афганістан, росіяни набирали до війська переважно не-росіян з республік Центральної Азії, але скоро це військо відтягнули й замінили европейцями, бо побачили їхню дружбу з населенням Афганістану (стор. 299).

Багато місця присвячено у цій публікації національним проблемам. Д'Анкос згадує, що Петра Шелеста, секретаря комуністичної партії України позбавили посту в Політбюрі „за його націоналістичні позиції, які були в опозиції до об'єднуючих теорій партії після 24-го конґресу". У дальшому вона стверджує, що мовна боротьба є бачена в республіках, як справжня загроза для збереження нації. Мова залишається, як упривілейований сполучник, навіть тоді, коли вона не є тільки засобом для передання національних вартостей та ідентифікації зі спільною культурою і спільною долею. Це пояснює факт, що у цьому відтинку наступили гострі націоналістичні реакції. В Україні письменник і академік Олесь Гончар публічно заявив перед цілим збором Української Академії Наук, що коли російська мова є мовою приязни й міжнародних зв'язків то „українська мова, яка проіснувала на протязі віків при допомозі зусиль народних мас і інтеліґенції, і яка була мовою спротиву супроти царської реакції, має велику будучність..." Гончар заперечує всі користі з російської мови й будь-яке оправдання для її проникання в Україну, доводячи, що українська мова може передавати все: марксистсько-ленінські мислі, світову культуру й модерну технологію. Позбавлена своєї ідеології, культурної і модернізуючої функції, російська мова не є довше нічим, як тільки однією між іншими мовами. При кінці свого виступу, Гончар закликав своїх співпатріотів, щоб вони захищали свої 'духові вартості'; він дуже одверто опонував офіційним русифікаційним плянам, бо він уважав, що за цим пляном вживання російської мови, як сполучника порозуміватися з іншими народами, криється далекойдучий проєкт, а саме: 'опанувати й нагромаджувати досягнення сучасної цивілізації для себе' " (стор. 301-303).

Конституція СССР із 19-

(Закінчення на стор. 4)

Петро Балей

СИЛА ЕМІҐРАЦІЇ В ЇЇ НАЦІОНАЛЬНІЙ СУКУПНОСТІ

II.

Не зважаючи на ідеологічний розкол російської соціял-демократії 1903 року на „більшовиків" і „меншовиків", Ленін ні разу не відмовлявся від спільних конгресів і акцій. Він не „виключав" своїх противників по революційній тактиці й програмі з російського народу, навіть таких як „кадети" (конституційні демократи); він не дозволив ліквідувати ні одного із своїх конкурентів і противників у процесі боротьби за владу і навіть уже після захоплення тотальної влади він цілком одверто й без сумніву щиро висловлював жаль, що „такий хороший" товариш та ідейний революціонер як Мартов не з нами".

Далеко складніші, фундаментальніші й трудніші позиції національної еміґрації. Вона репрезентує перед світом народ, позбавлений політичної самостійности, тобто суверенности на власній землі, й одночасно втілює волю цього народу здобути собі суверенні права у вигляді власної національної держави. Ідеологічною основою національної еміґрації в цілому не є і не повинно бути питання режиму чи примату будь-котрої соціяльної верстви, а тільки й виключно питання політичної самостійности, власної державности на отчизняній території. Її безпосереднім завданням є впоїти в кожного члена еміґрантської громади почуття національної єдности, віру в сили свідомого себе народу й повне довір'я до своїх провідних людей у центральних інституціях — щодо їх здібностей і чесности в намірах. Зовнішньому й небайдужому до неї світові національна еміґрація мусить довести, що, не зважаючи на своє ідеологічне, соціяльне й політично-програмове зрізничковання, вона в загальнонаціональних питаннях — у питаннях самостійности й оборони перед зовнішніми силами, що тій самостійності загрожують, — стоїть одним суцільним фронтом. Це є найголовніше завдання власних сил національної еміґрації на зовнішньому фронті, бо — не зважаючи на всякі бундючні самохвальства ріднонаціональних хлєстаковців — роля сприятливого зовнішнього світу в критичних моментах завжди вирішувала бути чи не бути усамостійненню поневоленого народу. Клясичний доказ на вплив зовнішніх сил на долю поневолених народів це усамостійнення цілого ряду середньоевропейських країн — від Адріятику до Північно-Льодового океану після Першої світової війни, і залишення всіх тих народів на поталу Совєтському Союзові, коли Захід прийшов до переконання, що т. зв. „пояс безпеки" не виправдав покладених на нього надій через короткозору ворожнечість поміж національними державами, що той пояс творили.

Демонстрація національної сукупности, а не „балканізація" внутрішньо-національних сил, не словесне вигукування „найреволюційніших" елементів (революційність еміґраційного запілля — це маскування партійного опортунізму) зроджує в широких шарах поневоленого народу почуття власних сил, і тільки така демонстрація власних сил викликає повагу зовнішнього світу до визвольної боротьби поневоленого народу, приспорює їй союзників і їхню чинну допомогу. Без об'єднання всіх соціяльних прошарків і всіх ідеологічних угруповань для спільної акції до всім спільної мети, поневоленому народові тієї мети не осягнути. Доказом того була наша спроба здвигнути свою державу в роках 1917-19 на базі політичних програм наших соціялістичних партій; ті програми не могли задовольнити ні українського пролетарства типу Винниченка, ні монархістів типу Липинського, ні націоналістів типу Міхновського. В розпалі міжпартійної боротьби за неіснуючу ще владу, — бо привид влади в природі кожної політичної організації, — обдурені маси пішли за ідеалами, накиненими чужою силою; вони не розуміли і не могли передбачити далекойдучих наслідків втілення тих ідеалів у життя. І сьогодні заміна соціялістичних партій націоналістичною, тобто однієї партійної монополії іншою, і нехтування участю й вкладом інших ідеологічно-політичних з'єднань у питаннях всенаціональної ваги, цілком не зміняє старих збанкрутованих стратегічних позицій і так само веде до цілковитого паралічу національних сил, як і в роках 1917-19.

Який же вихід із цього ідеологічно-політичного зрізничковання поневоленого народу, а зокрема його національної еміґрації?

Передумовою для позитивного рішення цього питання є передусім чітке визначення різниць між партійно-політичною організацією й національно-громадською, і правильне розуміння ролі кожної з цих організацій у процесі визвольної боротьби в еміґраційних умовах.

Політично-партійна організація ставить собі за завдання не тільки відновлення державности, але й виповнення цієї державности своїм і собі тільки властивим змістом в питаннях політичної натури, соціяльної й економічної. Трудно собі уявити, щоб чесний і шануючий собе соціяліст ставав добровільно під прапор іншої — скажімо капіталістичної — партії, ненаділеної ще мандатом всенаціональної більшости.

В державних умовах політична партія буде змагати до переведення своєї програми в життя шляхом захоплення політичної влади, що дасть їй екзекутивні повновласті національного суверенітету, тобто засоби фізичної сили. В еміґраційних умовах таке завершення політично-партійної діяльности неможливе, бо немає тут місця ні для фактичної влади, тобто силових засобів для здійснювання своєї програми, а тим паче для суверенітету. Всі ідеології й програми політичних партій в еміґраційних умовах мусять залишатися в завішенні, бо здійснення цих програм єдино можливе в суверенній державі і тільки в державній структурі може політична партія переконливо репрезентувати національну сукупність народу, бо політичним інструментом для здійснення національної консолідації є влада, тобто сила державного суверенітету.

Одночасно ж у конституційній державі модерного типу забезпечується меншині леґальне існування й можливості пропаґування серед народу власної програми й суспільно-економічних ідеалів та здобування прихильної собі більшости, на що жадна з подуманих консолідацій на базі однієї політичної партії не може собі дозволити.*.

(Продовження буде)

* Очевидно, це було б виявом тільки доктринерства категорично виключати персональну диктатуру лідера будь-якої політичної партії під час збройного революційного зриву, необхідність якої вимагають обставини самої боротьби, і в тій же боротьбі особисті прикмети й здібності виправдують його амбіції. Проте плянування заздалегідь такої диктатури в еміґраційному запіллі людиною непровірених здібностей у справжній збройній революційній акції мусить довести до поляризації національних сил...

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПРОГОЛОСИВ МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЕМ ДЕЛЕҐАТІВ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ!

ДОРОГІ ДЕЛЕҐАТКИ І ДЕЛЕҐАТИ 30-ої КОНВЕНЦІЇ! ЧИ ВИ ВЖЕ ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК І ПРИДБАЛИ ХОЧ ОДНОГО ЧЛЕНА В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ 30-ої КОНВЕНЦІЇ? ЯКЩО НІ, ТО ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО

Зорганізовано Комітет для самотніх в Ню Джерзі

Брак приміщення, в якому мали змогу час від часу сходитися самотні люди, можно сказати, загублені серед нашого середовища, відчувається віддавна. Приміщення таке конче потрібне, про що не раз писала наша преса, проте в цьому напрямку наша громадскість нічого не зробила.

Саме тепер зорганізовано Комітет для самотніх людей в стейті Ню Джерзі, щоб самотні люди мали змогу провести свій час в українському середовищі.

Наша мета—притягнути людей також і з інших близьких стейтів. Ідея комітету очевидна—допомогти самітнім людям уприємнити їхнє положення.

Забава з танцями, в теплій та веселій атмосфері, напевно, спричиниться до доброго настрою і гумору. Комітет для самотніх буде немов джерелом свіжого повітря та надхнення, відлигою для зболілої душі.

Заплановано зробити першу забаву з танцями, що відбудеться у суботу ввечері, 11-го червня 1983 року в Голідей Інн в Сомервіллі, Н. Дж. (дорога число 22) біля Бавнд Бруку.

Слідкуйте за оголошеннями у часописі „Свобода". Комітет тимчасово очолює голова—Микита Юрчинюк з Раковей; заступник—Василь Романишин з Кліфтону; члени—Теся Чайковська з Пассейку, Юрій Скіц з Прінстону; Марійка Хомяк з Картерету; Ангела Совин з Фертфілу і Віктор Скіц з Піскатавей, Ню Джерзі.

Микита Юрчинюк

Атомова...

(Продовження зі стор. 2)

питання в СССР вийшло на перший плян у зв'язку з демографічними змінами в СССР. 1970 року населення РСФСР складало 53.7 відсотка населення Совєтського Союзу. 1980 року ця цифра вже була 52 відсотки. В абсолютних цифрах це значить, що на початку XXI століття в СССР буде приблизно 320 мільйонів населення, з того 100 мільйонів будуть мешканці Середньої Азії та Кавказу. (Г. А. Бондаренко. Рождаємость в СССР — етнографічний аспект).

Дуже побільшується в СССР кількість мусулманського населення. Величезний зріст корінного населення Середньої Азії налякав совєтських демографів. Пояснення тут небагато допомагають — традиційна відсутність імпульсу до міграції.

Демографія ставить перед владою трудні до вирішення проблеми. Перша — це брак робочої сили. Це було офіційно признано на XXVI з'їзді КПСС. („Правда", 27-го лютого 1981 року).

Зменшилася також кількість народжень в Україні. Росіян 1979 року було 52.4 відсотка всього населення СССР, протягом десяти років зменшення мало 1 відсоток. Населення СССР. За даними всесоюзного перепису населення 1979 року. (Москва. Політвидав. 1980 р. стор. 3).

Крім браку робочої сили, перед Москвою зарисовується інша важлива справа -проблема збройних сил та їх національний склад, зокрема серед командного складу.

Вшановано поетесу Ліну Костенко

Заходами 64 Відділу СУА в Ню Йорку 23-го квітня ц.р в домівці СУА відбувся вечір у пошану поетеси Ліни Костенко. Вечір відкрила голова Відділу Христя Навроцька привітанням присутніх; проводила імпрезою заступниця голови Ніна Самокіш, яка представила слухачам виконавців програми.

Доповідь про творчість Ліни Костенко виголосила д-р Мирослава Томорyг-Знаєнко, професор української та російської літератур і директор Інституту Східньо-слов'янських Студій Ратгерського університету в Нюарку. Д-р Знаєнко підкреслила великий художній талант Ліни Костенко в ділянці поетичної творчости. Цей талант проявляється вже в її ранніх збірках „Проміння землі" (1957), „Вітрила" (1958), „Мандрівки серця" (1961), а після довгої мовчанки, що була наслідком засудження її творчости партійними колами, завершується в нових її збірках — „Над берегами вічної ріки" (1977), „Неповторність" (1980) та в історичному романі в віршах „Маруся Чурай" (1979).

Модель власного художнього світу Ліни Костенко, узаконений уже в перших її творах — це переосмислення, тобто власне розумове усвідомлення сенсу співвідношень людини і всесвіту та первозданність, первісна незайманність всього повторного і неповторного, що створила природа й людина. В цьому світі Рафаелівська Мадонна дивиться в вічі віками, а „Місячна соната" Бетговена показує зорям тінь місяцехода, самохідного пристрою для дослідів в поверхні місяця.

Прагненням насвітлити істини суті людського буття поетеса сягає в історичну пам'ять—в глибину віків, вглядається в старинні міти, з яких черпає залишки давніх уявлень, перетворюючи їх своїми новоствореними художніми образами.

Своєрідність поезії Ліни Костенко заслуговує серйозних літературознавчих студій у майбутньому. Доповідач висловила надію, що, хоча Ліна Костенко не отримала літературної нагороди Т. Шевченка в 1981 році, талант поетеси знайде остаточне признання і в Совєтському Союзі. Бож українська література повинна тільки гордитися поетесою, яка в відповідних життьових умовах могла б стати українським поетом світової слави.

Свою доповідь д-р Знаєнко ілюструвала читанням уривків із поезій Ліни Костенко.

У музичній частині виступила молода піяністка Ляриса Крупа, яка дипломом закінчила Український Музичний Інститут, а опісля з відзначенням отримала ступінь магістра музикології в консерваторії Пібоди в Балтиморі. Від Асоціяції Міжнародних Фортепіянових Конкуренцій вона одержала американську музичну стипендію в 1982 році. Виступала в різних американських містах—Ню Йорк, Чикаго, Балтімор, Вашінгтон, Філядельфія, Трентон, Моріставн, Юніон та в Римі, Італія. Деб'ютувала в лютому 1983 році в Карнеґі Рісайтел Голл в Ню Йорку.

Піяністка заграла з мистецьким почуттям і досконалою технікою „Етюд" Коломийця, „Ноктюрн" Шопена і „Прелюдію" Ревуцького. Її гра захопила й зачарувала слухачів.

Надія Світлична, яку єднає близьке знайомство з Ліною Костенко, прочитала кілька найцікавіших поезій, які не ввійшли до збірок поетеси. Це були—„Вірш про самоту", „Фаянсова містерія", „Пасаж болю", „Заворожи мені, волхве...", „Брейгель", „Шлях на Голгофу", „Райська елегія" („Зажурилась Єва").

Вечір був дуже успішний, а численно зібрані гості і членки СУА захоплено обговорювали його під час перекуски.

Марія Барагура

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 22-го травня 1983 року, ненадійно, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий

МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

ІВАН ЗАВІСЛЯК

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, 24-го травня 1983 р. у похоронному заведенні Питвин і Питвин в Юніон, Н. Дж., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН у середу, 25-го травня 1983 р., о год. 8:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
син — д-р ВОЛОДИМИР
дочка — ІРЕНА
та ближча і дальша Родина

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Щиро вітаємо достойних членів фундаторів Фундаці Українського Вільного Університету (УВУ): **пл. сен. кер. Якова Шеґрина,** пластового і громадського діяча, який пожертвував УВУ **10,000.00 дол.** і тим самим при Фундації УВУ створено **Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ) ім. Якова Щеґрина; Д-р Романа Малащука,** з Торонта, визначного і довголітнього суспільно-громадського і політичного діяча, постійного фундатора одноразових Стипендійних фондів при Фундації УВУ, який своєю черговою пожертвою в сумі **5,000.00 дол.** створив при Фундації УВУ (ПСФ) св. п. Марії Малащук, довголітньої вчительки і виховниці української молоді. **Обидва ПСФ є призначені на щорічні стипендії** для вишколу майбутніх виховників і педагогів для молодечих організацій чи шкіл українознавства.

Щиро вітаємо вельмошановних **нових** членів **меценатів: Д-р Богдана і Ольгу Фараонів; Осипа Ярему;** бувших **членів Українсько-Американської Горожанської Ліґи,** Френклін Філядельфія; **Теофіля Лотоцького; Василя і Лідію Кий; і Павла Німця.**

Щиро вітаємо нових членів добродіїв Фундації УВУ: **Филимона Савечку; і Марію Стецюк.**

Вітаємо зокрема щиро наших достойних **фундаторів, меценатів і добродіїв**, які **постійно підвищують** і розбудовують **свої фонди і вклади** при Фундації УВУ: **фундатори: Юліян і Стефа Моностирські; Микола Попович; члени меценати: Укр. Щад. „Певність" в Чікаґо; Укр. Фед. Кред. Кооп в Пассайку; Іван і Юлія Головачук.**

Члени добродії

Члени добродії: Блаженніший Митрополит Мстислав; Володимир Макар мґр Христя Блаженко; мґр Іван Р. і Галина Костюк, з Трентону; мґр. Микола Турецький.

Щиро і дружн ьо вітаємо десятки нових членів Фундації і сотні **постійних і нових жертводавців на українську вільну науку через Фундацію УВУ.**

ПОДАЄМО УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ ЧЕРГОВИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФУНДАЦІЮ УВУ.

Шеґрин, Яків — 9.000.00(10.000.00)
Д-р Малащук, Роман — 5.000.00 (6,360.00)
Укр. Амер. Горожанська Ліґа, Франкфорд, Філядельфія 1,000.00
Д-р Фараонів, Богдан і Ольга — 1,000.00
Ярема, Осип — 1,000.00(1,020.00)
Німець, Павло — 700.00(1,005.00)
Попович, Микола — 600.00 (6,705.00)
Лотоцький, Теофіль — 460.00 91,035.00)
Інж. Козій, Іван 405.00.

По 250.00 дол. зложили: Ткачук Дмитро на ПСФ св.п. Д-р Василя Вергуна, із фонду св.п. Микити Драґанчука; **Укр. Фед. Кред. Кооп. „Самопоміч" в Пассайку Н. Дж. (1,450.00).**

По 200.00 дол. зложили: Кібюк, Александер; Макар, Володимир, **(810.00) 120.00** дол. з похорону св.п. проф. Андрія Кармазина.

По 105.00 дол. зложили: Гук, Стефан; Станецький, Іван.

По **100.00 дол. зложили: Бачинський, Евген; мґр Блаженко, Христина (805.00)**Д-р Васькович, Григорій; Веремчук, Юрій і Катерина; Вовк, Олександер і Йоанна; інж. Гнатейко, Мирон і Ольга; Д-р Ґалярник, Ігор; проф. Довгенко, Михайло; інж. Дячук, Володимир і мґр Уляна; Д-р Карапінка, Юрій; Качор, Олег і Олена; **Кий, Василь і Лідія (1,000.00); мґр Костюк, Іван Роман і Галина (615.00); Д-р Кравчук, Роман і Наталія;** Д-р Кравчук, Іван; Д-р Крупа, Теодозій і Любомира; Д-р Лисяк, Роман; Преосвяченний Владика Василь Лостен; Макар, Іван; Малоне, Марія; Мельник, Дмитро і Параскевія; Д-р Микулович, Ярослав; Молофій, Петро; Мотрук, Дмитро; Д-р. Орловський-Калікіна, Наталія; Петріна, Богдан і Наталія; **Савечка, Филимон (505.00);** Сімянцев, Валентин і Олександра; **Стецюк, Марія К.** (500.00); Д-р. Стрільбицький, Олександер; Тґір, Василь і Олена; Д-р. Тимницький, Юрій; Титла, Богдан і Богданна; Трач, Михайло (Німеччина). мґр. Турецький, Микола (605.00); Укр. Фед. Кред. Кооп. в Балтиморі, Млд.; Укр. Фед. Кред. Кооп. в Джерзі Сиґі, Н. Дж.; Укр. Фед. Кред. Кооп. „Самопоміч" в Парма, Огайо; Укр. Фед. Кред. Кооп. СУМА в Йонкерс, Н.Й.;Укр. Щадниця „Певність" в Чікаґо (3,600.00); УНС Відділ ч. 25; мґр. Федейко, Ольга (Канада); Центральний Комітет Дрогобиччини; Шморгай, Лука і Катерина.

По 55.00 дол. зложили Дир. Кисілевський, Юрій; Д-р Кіндрачук, Іван; Мельник, Семен; проф. Боцюрків, Богдан і Віра 51.25.

По 50.00 дол. зложили: Андерсон, Патріція; мґр. Воробець, Олександер і Ірена; Ганас, Олександер і Лідія; Д-р. Глинський, Борис і Уляна; інж. Гончаренко, Юрій і інж. Марія; Гурко, Богдан і Марія від Укр. громади в Люїсвіл, Кентакі; Дуб, Ярослав і Стефанія; Жук, Йосафат; Заліський, Антін і Ольга; Козбур, Тарас і Ксеня; Новак, Петро; Оренчук, Володимир і Ярослава; Д-р. Павлічка, Іван; Д-р. Рижевська, Д.; Семенима, Володимир; Хонюк Богдан; інж. Яримeнко, Антін; **Чорнобіл, Роман і Анна 40.00; Д-р Душник і Марія 35.00.**

По 30.00 дол. зложили: Винник, Іван і Меланія; Дребич, Михайло; Зацухний, Микола і Оля; о. Д-р. Тилявський, Іван.

По 25.00 дол. зложили: Асторія Мясна Крамниця (Юрій Василенюк власник); Д-р. Барановський, Роман і Д-р Стефанія; мґр. Безсонів, Володимир і Юлія; Бекерський, Іван і Оксана; Білополе, Андрій; Д-р. Бровінс, Володимир і Зеновія; Веремчук-Калиновська, Софія; проф. Воскобійник, Михайло і Галина; Гавришків, Федір; Галаган, Борис, Герцик, Стефан; Ґіна, Григорій і Анна; Ґолей, Мирон і Еммі; о. Джиджора, Василь; Ждан Стефан і Ірена; Д-р. Іваницький, Мирон; Карабін, Петро і Туула; Карашівський, Іван; Д-р. Кіндрат, Іван; Кіндрачук, Михайло і Ірена; Костик, Стефан і Надія; Коруд, Василь; Д-р. Кострубяк, Дмитро і Дарія; Д-р. Кремпль, Рудольф і Анна; Криса, Нестор і Евгенія; Кузишин, Богдан і Оксана; Курчак, Микола і Оля; Лозинський, Давид і Ольга; Маґецький, Іван; Мак, Мирослава; Мартинюк, Микола і Стефанія; Масінець, Лідія; Маслій Микола; інж. Мельник, Роман і Людмила; Михайлів, Володимир, Мізюк, Онуфрій і Ірена; Могучий, Володимир; мґр. Молодовець, Андрій; Д-р. Музичка, Ярослав і Ляриса; Мулькевич, Марія; Д-р. Ничай, Стефан і Ірена; ООЧСУ в Клівленді, Огайо, (Відділ ч. 3); Окіншевич, Віра; Остафійчук, Михайло і Марія; Осудар, Дмитро і Марія; Пайташ, Стефанія; Панчишин, Степан і Зеновія; Папроцький, Роман; Пелачик, Микола і Софія; Д-р. Перейма С.; Прокопов, Теодор і Ґеорґіна; Д-р. Риплянський, Анатоль; Розгін, Юрій і Таіса; Скрипочка, Микола; Сорочак, Володимир; інж. Сосяк, Василь; Тельвак, Іван і Анастазія; Тимчук, Олександер; УНС Відділ ч. 301-й; Укр. Фед. Кред. Кооп. „Самопоміч" в Пітсбурґ, Па.; Федько, Михайло Хархаліс, Микола; Цетенко, Вячеслав; інж. Чипак, Ярослав; Чорний, Михайло; Д-р Шкільник, Володимир і Надія; Д-р Шпитко, Микола і Ірена; Шутер, Русселл; Ярема, Петро (похоронне заведення в Н.Й.); Яремко, Микола і Оксана;

По 20.00 дол. зложили: Аврам, Андріян і Софія; Бздур, Василь; Білецький, Микола і Софія; **Головачук, Іван і Юлія (1,020.00);** Гошовський, Володимир; Д-р. Дармограй, Петро і Галя; Джуба, Корнель і Емілія; Корінець, Микола; Підстригач, Леонід; Решітник, Роман; Сплавник, Андрій; Українське Музичне Тов. (відділ 228; Марія Орієнт секретар); Чудовський, Валентина; Штаба, Іван.

По 15.00 дол. зложили: Бабій, Василь; Бакад, Володимир; Бах, Людвіґ і Стефанія; Баюк, Орест і Тетіянна; Бень, Константин і Тереня; **Блаженніший Митрополит Мстислав (865.00)**Боднарчук, Микола; Бойко, Федір; Болонний, Петро і Анна; Боярський, Богдан і Ізидора; Брикович, Теодорія Володимира; Д-р. Бродех, Володимир; Василина, Евген і Параскевія; Веббер, Кеннет і Анна; Війчук, Іван; Волосенко, Ярема і Ірена; Ганушевський, Стефан і Ольга; о. Д-р. Гаюк, Семен; Галецький, Константин і Марія; Голіян, Михайло і Д-р Оксана; Госоніч, Франко і Тереса; Гринишин, Евгенія; Гупаловський, Дан і Стефанія; Ґоляш, Теодор; Демченко, Юлія; Дзедзик, Андрій і Ірена; Єфіменко, Федір; Заращак, Д.; Зварун, Андрій і Джулія; Зубаль, Стефан і Марія; Іванців, Василь; Ільків, Іван і Михайлина; Каліновські, Володимир і Марія; Каплистий, Марія; Квасницький, Теодор; Д-р. Кейді, Лії і Леся; Кікцьо, Теодор; Кінджерський, Іван і Марія; Ковалик, Богдан і Ірена; Коваль, Іван; Коновал, Василь і Наталія; Колтунюк, Орест і Антоніна; Коровицький, Іван і Гелен; Корсунь, Федір; Коцелко, Гампфрей і Софія; Криворук, Микола і Надія; Кряховий, Володимир і Анастазія; Кузик Остап і Лідія, Кулк Василь і Антоніна; Кулька Дмитро і Люіз; Кульма-Туркевич, Таіса; Лемеха, Анна; Луговий, Чарлз і Марта; Д-р Лужницький, Олександер і Марія; Мельничук, Богдан; Метлинський Микола; Михалевич, Михайло і Ніна; Недільський, Володимир і Світлана; Незнаний, Петро і Катерина; Огаренко, Любомира і Марія; Д-р. Олесіюк, Андрій; Пелюк, Володимир; Питляр, Зенон; Погорецький, Олександер і Наталія; Полянський, Іван; інж. Пришляк, Олександер і Анна; Д-р Процик, Володимир; Раковський, Мирослав; Рінаш, Михайло і Альма; Ржепецька, Марія; Рябокін, Галина; Савка, Августин; Саєвич, Юрій; Світлична, Надія; Скафарик, Юліян і Марія; Сливка, Юрій і Марія; Старостенко, Юрій; Твердохліб, Петро і Ірена; Тонюк, Теодор; Хомицький, Петро; мґр. Цісик, Маруся і Евгенія Цісик; Ціціла, Петро; Черепаха, Остап, Черешня, Іван і Марія; проф. Чорнодольський, Володимир і Стефанія; Юрків, Ольга; інж, Яримович, Роман.

По 10.00 дол. зложили: Ред. Барагура, Володимир і Марія; Берегулька, Станіслав; Д-р Билов, Любомир і Дарія; о. митрат Білинський, Федір; Д-р Богданів, Віталій; Бохно, Михайло, Бризгун, Олександер; о. митрат Бутринський, Маріян; Вінич, Віктор і Надія; Вомпель, Роман; о. Ганкевич, Степан; Голютяк-Галик, Степан і Анна; Гусяк, Семен; Жовнір, Іванна; Заяць, Мирон і Маріянна; Іванків, Микола; Камінський, Анатоль; Д-р. Клюфас, Еміль і Ірена; Корінець, Микола; Курнізький, Тарас; Левицький Роман; Левицький, Роман і Татіянна, Лехман, Евгенія; Людкевич, Евген; Макарушка, Володимир; Д-р Мелецький, Мирослав; Мельник, Дмитро; Мисишин, Григорій; Д-р. Мосійчук, Іван; Нановський, Іван і Ненсі; Несторович, Ольга; Новак, Ірена; Олексюк, Параска; Оранський, Юрій і Надія; Паньків, Михайло; Петренко, Ігор і Варвара; Петрівський, Микола; Піхурко, Микола і Ярослава; Почтар, Людмила; Прибила, Володимир і Марія; Процик, Олександер і Ірена; Романів, Богдан; Сорочанюк, Дмитро і Евдокія; Сталіс, Петро; о. прот. Д-р. Стус, Іван; Ткачук, Василь; Ткачук, Дмитро; Ткачук, Оксана; Турченюк, Богдан і Христина; Филипович, Евген і Ольга; Чорнобіл, Андрій; Шабельник, Микола; Ясінський, Льонгин.

По 8.00 дол. зложили: Демків, Іван; Качор, Остап; о. Середович, Василь; Шавалюк, Юрій.

По 5.00 дол. зложили: о. Антонич, Микола і Ольга; Артимишин, Богдан і Теофіля; Байпак, Роман і Анна; інж. Балабан Остап і Урсуля; Д-р Балтарович, Марія; Бараник, Юрій; Барицький, Микола; Бачинський, Володимир, Бачинський, Марія Оксана; Богачевський, Е; Василенко, Василь; Васильkевич, Катря; Витвицька, Прися; о. Волошин, Богдан; Д-р. Врецьона, Олена; Д-р Гойдиш, Володимир і Дарія; Гриник, Михайло і Бессі; Ґелетканич, Леся; Д-р. Дорощак, Семен; Заремба, Володимир; Зінкевич, Іван; Іванчук, Адріян і Ліліянна; Іллюк, Сергій; Ред. Ільницький, Роман, Казанівський, Богдан і Олена; Кізима, Стефан; Кікцьо, Михайло і Анна; Клим, Ярослав і Іванна; інж. Клюфас, Орест і Ксеня; Д-р. Когутяк, Володимир; Козак, Богдан; Козбур, Тарас і Ксеня; Коник, Микола і Марія; Костик, Стефан і Надія; Коцибала, Святослав; Крамарчук, Богдан і Лідія; Кулик, Ада; ред. Кузьмович, Оля; Кучма, Корнеля; Кушнір, Левко і Ірена; Ласевич, Дмитро; Ліщинський, Дамян і Оксана; Ліщинський, Михайло і Софія, Майковськовський, Еміліян і Чеслава; Д-р. Макарушка, Андрій і Марія; Д-р Миколаєвич, Роман; Д-р. Михайлів, Володимир; **Монастирський, Юліян і Стефанія (10.005.00);** Навроцький, Юрій і Христина; Новотин, Вікторія; Озеранік, Анна; Д-р. Осадца, Богдан і Атаназія; Остапюк, Богдан; Перун, Текля; Піндичук, Евген; Д-р. Правак, Теодор; Ромах, Микола і Марія; Савка, Микола; Садовський, Микола; Серґе, Василь і Аріядна; Сілецький, Володимир; Сімяник, Сергій; проф. Скальський, Аскольд; Соловей, Оксана; Стан, Василь; Д-р Стахів, Денис і Мирослава; Степовий, Константин і Евгенія; Стирко, Яків і Христина; Татарський, Олександер; Д-р. Топольницький, Роман; Феденко, Стефан і Анна; Чадшай, Роман; Чорний, Михайло; Яців, Петро і Лідія; Маєвський Володимир 3.00 доп.

ІМ'Я і ПРІЗВИЩА в цьому списку подаємо так, як вони були подані жертводавцями українською мовою, якщо вони були подані тільки латинкою — подаємо їх користуючись транслітерацією Конґресової бібліотеки ЗСА.

Щиро дякуємо всім жертводавцям. З уваги на всеукраїнську місію, яку сповняє УВУ, МЕТОЮ ФУНДАЦІЇ є в шестидесятиліття існування УВУ (1921-1981) — створити **ОДНОМІЛЬЙОНОВИЙ ФОНД, який допоможе забезпечити дальший розвиток української науки у вільному світі, так конче потрібної, тим більше, що на Рідних Землях йде повна русифікація.**

УПРАВА ФУНДАЦІЇ звертається до всіх українців в діяспорі, які досі ще не зложили пожертви й не стали членами ФУВУ, з гарячим проханням стати членом Фундації, або скласти пожертву в міру Ваших спроможностей. Якщо Ви зложили свою пожертву — тоді доповніть її одноразово чи ратами, щоб стати членом Фундації із всіма правами, відповідальністю і привілеями. Коли вже Ви є членом Фундації — просимо Вас піднести свій вклад на вищий рівень.

У ВАШОМУ особистому імені, в імені цілої родини; в імені дорогих Вам осіб, що відійшли у вічний спокій; в імені організації та установи — Ви маєте можливість створити при Фундації УВУ „Постійний Стипендійний Фонд" (ПСФ) з якого щорічно буде приділена стипендія на студії або дослідну працю в царині україністики. Фінанси ПСФ є поставлені окремо на найвищі відсотки у банках і тільки відсотки розподіляються на стипендії або дослідні праці чи публікації згідно а волею та побажанням фундатора чи жертводавців. ОСНОВНИЙ капітал зложений фундатором чи жертводавцями залишається постійно ненарушеним. ТОМУ ці ПСФ будуть існувати вічно. САМ МЕЦЕНАТ, родина, - річно інформовані про використання і розподіл відсотків даного ПСФ, одночасно фундатори, родина чи їх нащадки своїми порадами та дальшими пожертвами можуть постійно розбудовувати ці родинні ПСФ.

Повний Постійний Стипендійний Фонд є тоді, коли меценат, родина чи установа зложить на ціль **10,000.00 дол.** Проте, коли вже виплачено 5,000.00 **ПСФ** - починає діяти доповнений фондами Фундації. Вплати на **ПСФ** — можна сплачувати ратами.

Коли із різних причин Ви не маєте можливости **створити ПСФ** просимо Вас з різних оказій творити **одноразові стипендійні фонди. Одноразовий Стипендійний Фонд є** тоді, коли жертводавець на цю ціль зложить **500.00 дол.**

В 1982 році при **Вашій допомозі** фундація **УВУ виплатила 31- у стипендію; частинно фінансувала 2-і** наукові конференції на **Університеті на Сорбоні. Цього року на стипендії** вплинуло **понад 40 прохань,** в тому: **10 семінаристів Духовних Семінарій і 5-ть учителів. Фундація УВУ** є спів-спонзором першої того роду **наукової конференції істориків, яка відбудеться в Іллінойському Університеті Урбана-Шампейн** 15-18 червня ц.р. під назвою **„Україна: Новий Підхід до Історії".**

Нехай у нашій діяспорі не буде ані одної особи, родини, парохії, організації чи установи, ім'я якої не було б записане між тими, що поклали свою цеголку у велику будову Фундації УВУ для вільної української науки.

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на постійний чи одноразовий стипендійний Фонд — можна відтягнути від податку.

Чеки просимо виписувати на: UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc.

203 Second Avenue ■ New York, N.Y. 10003

Проф. Петро Ґой
голова Фундації УВУ

Д-р. Ярослав Моцюк
скарбник Фундації УВУ

Проф. Гелен Карер...

(Продовження зі стор. 2)

77 року підтримує союзний принцип, який забезпечує правну структуру для існування нації. Але органи влади замовчували про плян творення 'суцільної совєтської нації', в той час, як вони обороняють ідею совєтського народу (як протилежність до совєтської нації), яка була б охоплена термінами соціяльної, а не етнічної єдности.

Авторка багато місця присвятила посиленій русифікації союзних республік. Найбільший спротив русифікації зустрічається у Грузії, середньоазійських республіках і балтійських державах, ще сьогодні, багато рекрутів з азійських республік не володіє російською мовою. Там дальше читаємо про непорядки в СССР, а саме: з урбанізацією країни, зросло злочинство, поширене пиянство, постійний крадіж і обдурювання уряду, незадоволення робітників із нерівних платень та тим, що кінцевим бажанням тамошньої молоді є осягнути високу освіту, а не примусово виконувати фізичну роботу. Відтак вона переходить до підпільних видань „Самізлату", дисидентів і найновішої еміграції, яка передає на Захід докладні відомості про минуле й сучасне СССР.

Червону імперію сторожать: КҐБ — 130,000, які бережуть внутрішнього порядку й пильнують кордонів; МВД — 800,000 і 250,000 міліції, яка з частинами МВД в потребі мають до розпорядимости тяжку зброю.

Студенти й члени комсомолу обов'язково переходять військовий вишкіл. До т. зв. Добродійного Т-ва для підтримки армії, летунства й морської фльоти належить 40 мільйонів осіб, у тому 70 відсотків комсомольців. Їхнім завданням є давати загальний військовий вишкіл.

Д'Анкос приходить до висновку, що історія, без сумніву не повторяється, але кожне суспільство має свої глибоко закорінені традиції, і сучасна історія СССР доказує, що совєтська суспільність є збудована з „нової людини", яка залишилася хворобливо прив'язана до старих звичаїв.

Політбюро, в складі 24-ох членів, вирішує усі закордонні потягнення. Вони одобрювали інвазію на: Мадярщину в 1956 році, на Чехо-Словаччину в 1968 році і на Афганістан в 1979 році. Своєю поведінкою в світі вони відтягають увагу своїх громадян від внутрішніх непорядків, що існують в СССР.

У своєму заключному слові авторка цитує Леніна, який твердив, що : „історія людських спільнот є у постійному конфлікті: хто кого? І хто переможе кого?" І вона закінчує словами: „Це є фактично кінцеве питання: між застрашаючою владою, яка рішилася зберегти себе, а існуючою спільнотою, яка має своєю ціллю вижити. Хто переможе кого?"

А в післяслові Д'Анкос згадує, як то під час хвороби Брежнєва в його оточенні, з'явилася (healer) знахарка-ворожка-шепотуха, грузинка, яка вживала своїх способів лікування у шпиталі, який зарезервований для членів „госплену". Без сумніву — вона продовжує, — що це нормальне явище, коли людина, вичерпавши всі лікувальні засоби медицини, старається поправити свій здоровельний стан, будь-яким способом. Але поворот до знахарів-лікувальників для продовження політичного життя лідера є несподіванкою і пригадує нам, як то в тяжких моментах російської історії юродиві, ворожки, віщуни й лікувальники-знахарі постійно з'являлися на політичному овиді, (стор. 340). І своє післяслово Д'Анкос закінчує запитом: „Хто — перший, СССР чи Захід — буде поконаний своїм власним занепадом?"

Появилася...

(Продовження зі стор. 1)

но-побутових умов". Міськкоми і райкоми партії мають звернути особливу увагу на з'ясуванні принципів національної політики КПСС і ролю російської мови „у повнішому приєднанні трудящих до активного виробничого і суспільно-політичного життя, до духових цінноців вітчизняної і світової культури, у закріпленні соціяльно-політичної єдности радянського суспільства".

Наголос кладеться на „виховування любови до російської мови як мови братерства і дружби народів", на „формування активного заінтересування російською розговірною і писемною мовою" і т.п. В цьому контексті слід „всіма засобами помагати молоді і населенню оволодівати російською мовою"...

Після прийняття всіх заходів для виконання цієї постанови, що їх подано в окремій прилозі, міськкоми і райкоми мають скласти звіти про хід здійснення їх до 1-го січня 1980 року.

У реєстрі заходів, чи як їх означено — „міропринят-тях", на першому місці стоїть завдання ще в ІУ-му кварталі 1979 року „випрацювати і здійснити заходи для ступневого переходу до навчання російської мови в дошкільних, дитячих установах республіки; творити експериментальні групи" тощо. В роках 1979-1984 „забезпечити кабінети російської мови в учбових закладах лінґвафонною апаратурою всіх типів та іншими необхідними навчально-наочними матеріялами", „збільшити випуск підручників і довідкових матеріялів для допомоги вивчення російської мови", а також „словників, самовчителів російської мови", серії брошур і інших видань.

Від 1979 року „на Тартуському університеті збільшити щорічне приймання студентів на 'російську мову і літературу' до 75 осіб, висилати кожного року поза конкурсом 35 осіб на студії російської мови і літератури в Москві, Ленінграді і до інших російських університетів; організувати при Таллінському педагогічному інституті ім. Ед. Вільде факультет повищення кваліфікацій викладачів російської мови" і т.п.

Від 1980 року „збільшити мережу кляс з поглибленим навчанням російської мови" і „постійно організувати для викладачів російської мови, особливо для сільських учбових закладів, ширші можливості мовної практики". І далі: „від 1979 року сприяти творчому ростові письменників, які пишуть по-російськи", збільшити програму навчання російської мови на телебаченні, радіо, ввести додаткові спеціяльні програми для вивчення російської мови, творити гуртки вивчення російської мови, підвищувати ролю російської мови і літератури в культурному житті республіки і т.п., і т.д.

Цілеспрямування цієї постанови дуже виразне: впровадити двомовність, щоб опісля перейти повністю на російську мову, тобто до загальної русифікації. В такому пляні російська мова є не лише засобом міжнаціонального спілкування, але й інструментом „зближення і злиття націй". Це відноситься до всіх неросійських народів СССР.

Сьогодні, до речі, вже несекретно говориться про певні справи і речі, які ще в 1978 році були заховані за „секретні постанови". Так, наприклад, у нас, сумнозвісний академік І.К. Білолід писав ще в 1981 році, у своїй книжці п.н. „Всяк сущий в ней язык...", що „двомовність на Україні— це той вид білінґвізму, при якому обидві мови... з однаковою широтою і однаковою мірою використовуються народом". А два інші автори, А. В. Швець і Л.Ф. Мойсєєва, пишуть в „Мовознавстві" (ч. 1,1983), що „російська мова є засобом ... єднання і співробітництва" та, „будучи мовою миру і дружби, служить справі людського прогресу". І що російська мова „в українській школі і вузі виступає і як предмет вивчення і як засіб спілкування". А водночас „однією з характерних рис, що визначають конкретні методи викладання російської мови на Україні, є врахування реального спілкування, зумовленого особливостями українсько-російської двомовности".

Це, мовляв, „створює оптимальні умови оволодіння російською мовою" тим більше, що ніби то „засвоєння близькоспорідненої мови полегшується подібністю систем російської та української мов, що повною мірою пов'язане з близькістю форм суспільної свідомості і культурно-історичних традицій..."

Слід також згадати, що якраз у час посиленого розгорнення заходів для здійснення постанови ЦК КПСС з 1978 року „про дальше удосконалення навчання і викладання російської мови в союзних республіках" Брежнєв писав у „Правді" з 22-го травня 1979 року, що „вільне володіння російською мовою, добровільно обраною як спільне історичне надбання усіми радянськими людьми, сприяє дальшому зміцненню політичної, економічної і духової єдности радянського народу".

В контексті і „дусі" цієї постанови відбулася також Ташкентська конференція 1979 року, яка детальніше випрацювала заходи для впровадження російської мови в дошкільні заклади, садочки і початкові кляси шкіл.

В такому ж сенсі говорив на зборах активу республіканської партійної організації В.В. Щербицький, перший секретр ЦК КПУкраїни, 25-го березня 1983 року, стверджуючи, що „треба й далі вдосконалювати вивчення, поряд з рідною, російської мови у школі. В цьому пляні життя висуває два взаємозв'язаних завдання. Перше — це необхідність поліпшити підготовку кадрів викладачів... І друге — це вдосконалення підручників і методичних посібників. Цим покликані предметно зайнятися Міносвіта [Міністерство освіти] і Мінвуз УССР [Міністерство вищих учбових закладів], а також інститути педагогіки і мовознавства".

Повний текст постанови Бюра ЦККП Естонії і „прилога завдань" будуть опубліковані в журналі „Сучасність".

АРХІТЕКТ Б. ҐЕРУЛЯК В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 27-го травня ц.р., в годині 7-ій вечора, тут, у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, відбудеться Вечір прозірок, на якому виступить інж. архітект Богдан Ґеруляк і розповість про „Афганістан і сумежні країни".

Цікаві доповіді на фінансові теми

Українська Щадниця у Філядельфії влаштувала цікаві і незвичайно актуальні інформативні сходини для громадянства з доповідями на економічно-фінансові теми. Ця імпреза відбулася в суботу, 23-го квітня ц.р., в Українському Освітньо-Культурному Центрі. Програмою провадив інж. Петро Гурський, який представив доповідачів.

Першим доповідав мґр Яромир Кіндрачук, Сі-Пі-Ей і менеджер фірми Ернст і Вінней. Він говорив на тему „Податкове відтягнення від ощадностей". Доповідач поінформував про нове законодавство, що має увійти в життя в тій справі і на основі якого всі фінансові установи, що платять дивіденди своїм членам будуть зобов'язані висилати 10 відсотків тих дивіденд прямо до Ай-Ер-Ес. Є можливість запобігти такому відтягненню, але треба заздалегідь виповнити відповідний формуляр у своїй фінансовій установі. Користати із такого звільнення можуть, в першу чергу, особи із меншим заробітком, особливо люди на пенсії.

Другим доповідачем була мґр Марта Шиприкевич, президент Української Щадниці, яка говорила про „нерухомі конта" в банках, щадницях чи кредитівках. Тепер ці фінансові установи мусіли відіслати до стейту гроші із конт, які є нерухомі і протягом 7 років не вживалися, тобто до них ані не докладалося, ані не вибиралося грошей. Саме тільки дописування установою дивідендів не уважається урухомленням конта. Про такі забуті конта Українська Щадниця повідомила своїх членів письмово, а навіть телефонічно, пробувала віднайти їх власників.

Присутні ставили питання до обох доповідачів, які є фахівцями у своїх ділянках і добре поінформовані про деталі і відхилення в цих нових законах. Доповіді були першими з серії, що їх заплянувала улаштувати Українська Щадниця для громадянства, щоб інформувати громаду про великі зміни, які зараз проходять в цій країні і в світі на економічному відтинку.

І. С.